

PROTOKÓŁ z XLIV posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 13 stycznia 2023 roku, o godzinie 13:00 w formie wideokonferencji.

Spotkanie na temat Ramowego Programu Rozwoju Kompetencji Cyfrowych: jego finalne brzmienie i kontekst innych ważnych dokumentów tła (dokumenty Komisji Europejskiej, ONZ), analiza Programu oraz planu wdrożenia z udziałem Pani Katarzyny Nosalskiej, Dyrektor Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych KPRM.

Pani Dyrektor Katarzyna Nosalska poinformowała o statusie Ramowego Programu Rozwoju Kompetencji Cyfrowych. Jest on obecnie przedłożony po poprawkach do akceptacji na Stały Komitet Rady Ministrów.

Pani Dyrektor wspomniała, że oprócz dokumentów krajowych, które wyznaczały kierunki zapisów w Programie, kierowano się także założeniami kilku głównych dokumentów międzynarodowych, m.in. Planem Politycznym 2030 „Droga do cyfrowej dekady”.

Wymieniono priorytety założone w Programie:

1. Rozwój edukacji cyfrowej.
2. Wsparcie kompetencji cyfrowych pracowników różnych sektorów.
3. Zapewnienie każdemu możliwości rozwoju kompetencji cyfrowych.
4. Rozwój zaawansowanych kompetencji cyfrowych.

Równie istotną kwestią, wynikającą z dobrych praktyk na poziomie krajów europejskich, jest fakt prowadzenia polityki realizacji planu Programu w zharmonizowany i horyzontalny sposób, poprzez monitorowanie i koordynację zapisanych w Programie projektów. Zatem 5 priorytetem Programu jest stworzenie stałego mechanizmu zarządzania i koordynacji działań w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych, co urealniło się przez stworzenie Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych. Trwają prace wraz z Komisją Europejską, w ramach instrumentu wsparcia technicznego, nad stworzeniem modelu monitorowania i koordynacji oraz zdefiniowanie wskaźników, które mogłyby komparatywnie monitorować międzyresortowe projekty.

Pani Dyrektor wymieniła najważniejsze cele PRKC w kontekście przedstawionych wyżej priorytetów:

1. Osiągnięcie wskaźnika 80% dorosłych mieszkańców Polski, którzy będą posiadać do 2023 r. co najmniej podstawowe kompetencje cyfrowe.
2. 40% mieszkańców Polski będzie posiadać ponadpodstawowe kompetencje cyfrowe (w 2019 r. PL = 21%, UE 27 = 31%, w 2020 PL = 25%).
3. 29% specjalistów ICT będą stanowić kobiety (w 2020 r. PL= 15%, UE = 19%).
4. 6% pracujących będą stanowić specjaliści ICT (w 2020 r. PL= 3,4%, UE27= 4,3%).

W dalszej części swojej wypowiedzi Pani Dyrektor opowiedziała o wskaźnikach przyjętych w PRKC i podobieństwach, które mają miejsce w zapisach dokumentów międzynarodowych. Na poziomie UE jest to Program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., którego cele stały się częściowo inspiracją do ustanowienia celów PRKC. Jednym z tych głównych celów jest rozwój specjalistów ICT i zwiększenie ich liczby wśród pracujących w Polsce - zarówno kobiet, jak i procenta specjalistów wśród pracujących w ogóle. 2030 rok zbiega się z horyzontem naszego PRKC, zatem współmiernie można porównywać te ambitne cele, ponieważ bez tych celów gospodarki krajów UE nie będą rozwijały się w pełni, w założonym przez innego rodzaju polityki i strategię, zakresie.

Kolejnym obszarem wprost współmiernym z celami wyznaczanymi przez politykę cyfrowej dekady, jest kwestia upowszechnienia podstawowych umiejętności cyfrowych.

Odnosząc się do dokumentów na poziomie ONZ, Pani Dyrektor jako przykład wskazała dokument United Nation Development Programme, który w zakresie Digital Strategy 2022-2025 wskazuje cele zbliżone do celów zawartych w PRKC. W dokumencie ONZ wskazuje się na istotną kwestię konieczności wzrostu liczby specjalistów ICT, przy założeniu większej partycypacji i rozwoju kompetencji kobiet, w szczególności w kontekście badań, które przy definiowaniu tego dokumentu były prezentowane jako diagnoza ONZ do definicji tego programu.

Kolejnym obszarem, na którym skupia się ONZ i mającym odzwierciedlenie w celach wskaźnikowych w PRKC, jest kwestia przeciwdziałania zagrożeniom i szkodom powodowanym przez technologie cyfrowe, m.in. cyberbezpieczeństwo, kwestie dezinformacji – tego rodzaju projekty/działania są w PRKC adresowane w celach szczegółowych dotyczących konkretnych projektów zgłaszanych przez resorty.

Jeden z członków Rady zapytał o przewidywalny termin wejścia w życie PRKC. Jako pozytywny aspekt wskazano znajdujący się w dokumencie znaczny katalog dotyczący higieny cyfrowej, która jest szeroko definiowana - od kwestii związanych z bezpieczeństwem po krytyczne i refleksyjne podejście do nowych technologii z uwzględnieniem algorytmów. Ponadto pojawiało się pytanie, czy na liście priorytetów PRKC znajduje się grupa dzieci w wieku przedszkolnym.

Pani Dyrektor odpowiedziała, że dokument znajduje się w ostatnim etapie - oczekuje na akceptację Stałego Komitetu Rady Ministrów. Co do grupy dzieci w wieku przedszkolnym – jest to jedna z 10 grup docelowych, gdzie sprecyzowane zostały wskaźniki i cele szczegółowe dotyczące tej grupy.

W dalszej części dyskusji poproszono o wyjaśnienie grupy docelowej, tj. osoby stawiające pierwsze kroki w świecie cyfrowym. Zapytano, czy ten punkt zawiera się w każdej innej grupie docelowej. Kolejne pytanie dotyczyło analiz, planów i działania w zakresie praktycznego wdrażania PRKC w życie. Pani Dyrektor odpowiedziała, że w PRKC w grupie osoby stawiające pierwsze kroki w świecie cyfrowym jest literalnie wskazane, że są to również osoby wykluczone, w tym seniorzy. W każdej z 10 grup docelowych znajdują się

osoby początkujące, stawiające pierwsze kroki i zapewne w projektach będą różnicowane działania w kontekście poziomu umiejętności tych osób, natomiast we wskazanej grupie projekty bardzo mocno koncentrowane są na osobach wykluczonych z różnych powodów, również osobach z niepełnosprawnościami oraz grupie seniorów. Odnosząc się do konkretnych fiszek działań ulokowanych pod priorytetami kierowanymi do określonych grup, będzie można bardziej wyszczególnić projekty, które adresowane są wprost np. tylko i wyłącznie do seniorów.

Na pytanie odnośnie dalszych planów po przyjęciu PRKC wskazano, że poczyniono dalsze konkrety operacyjne - uczynienie Programu skutecznym. Skorzystano z instrumentów wsparcia technicznego KE, która wybrała grupę PWC jako konsultanta międzynarodowego, pomagającego obecnie przy katalogowaniu dobrych praktyk oraz przy definiowaniu wskaźników pomiarowych projektów. Pani Dyrektor wspomniała także o stworzeniu grupy ekspertów wewnętrznych. Po stronie PWC powołano ekspertów rynkowych, którzy pomagają w obszarze kontroli, monitoringu i systemu zarządzania. Około marca 2023 r. będą znane kierunkowe efekty prac badawczych. Istotną sprawą we wdrażaniu Programu jest kwestia uspołnienia działań dla efektywnego korzystania z nich i powołanie grupy ekspertów przy CRKC.

Jeden z członków Rady podziękował za uwzględnienie w ramach Programu również aspektów związanych z HPC.

Ponadto zauważano, że dokument przeżył ewolucję - jest spójny, obejmuje bardzo duży zakres działań osadzonych w kontekście krajowym i zagranicznym. Odniesiono się do spraw edukacji informatycznej i podziękowano Pani Dyrektor za współpracę z MEiN, poinformowano, że przekazano także uwagi wypracowane w Radzie ds. Cyfryzacji. Uznano, że kontekst edukacji informatycznej został znakomicie ujęty w dokumencie. Co więcej, zostały ujęte wszystkie działania uważane za najważniejsze w kontekście rozwoju edukacji formalnej, czyli przygotowanie nauczycieli oraz prace z młodzieżą uzdolnioną informatycznie. Są także elementy dotyczące koordynatorów szkolnych i rozwoju umiejętności cyfrowych wśród nauczycieli akademickich.

Pani Dyrektor zwróciła uwagę, że niektóre umowy funduszowe zostały podpisane i trwają mocne prace w resortach nad doprecyzowaniem ogólnych zapisów fiszek, tzn. zasad konkursowych, zasad kierunków konkretnego wsparcia i podzielenia finansów na konkretne projekty. Pani Dyrektor zauważyła, że działania Rady i kontakty z resortami w zakresie swoich specjalizacji będą bardzo istotne dla zachowania spójności, ale też doprecyzowania zasadnych projektów do zdiagnozowanych potrzeb.

W momencie przyjęcia PRKC, Pani Dyrektor zadeklarowała zorganizowanie spotkania ze wszystkimi interesariuszami, którzy posiadają projekty w PRKC.

W dalszej części tego punktu Pan Krzysztof Głomb zwrócił uwagę, że 12 grudnia 2022 r. Komitet Informatyki PAN wydał opinie w sprawie specjalistów ICT. W szkołach wyższych następuje powolny proces zmniejszania się podaży specjalistów. Zauważano, że potrzebne są

działania o charakterze strategicznym - jeśli nie zostaną podjęte nadzwyczajne działania wiążące się z dużymi wydatkami z budżetu państwa na wzmocnienie szkół wyższych w zakresie kształcenia specjalistów, to będziemy dalej oscylować poniżej wskaźnika, jaki jest średnią europejską. W dalszej części wypowiedzi, Pan Krzysztof Głomb poinformował, że w lutym 2023 r. ukaże się raport dotyczący ograniczania deficytu specjalistów ICT, przygotowany w ramach narady publicznej szerokiego grona interesariuszy, zorganizowanej w ramach sieci edukacji cyfrowej KOMET@. W raporcie znajdzie się propozycja konkretnych rozwiązań wykonawczych na etapie wdrożeniowym.

[Wykluczenie społeczno-cyfrowe. Przygotowanie finalnej wersji stanowiska – Pan Konrad Ciesiołkiewicz.](#)

Pan Konrad Ciesiołkiewicz zaznaczył, że projekt stanowiska został przygotowany na podstawie prezentacji i dyskusji dotyczącej wykluczenia społeczno-cyfrowego, które odbyło się na posiedzeniu Rady 14 stycznia 2022 r. Stanowisko zostało przesłane członkom Rady do konsultacji. Pan Ciesiołkiewicz w skrócie przedstawił treść zawartą w projekcie stanowiska z uwagami zainteresowanych tematyką członków Rady. Dyskutowano o jakie zagadnienia warto uzupełnić dokument, a następnie określono dalszy etap prac nad finalną wersją dokumentu.

[Aspekty podmiotowości i praw dziecka w środowisku cyfrowym. Wstęp do tematu – Pan Konrad Ciesiołkiewicz.](#)

Pan Konrad Ciesiołkiewicz wskazał, że temat praw dziecka w środowisku cyfrowym został zaproponowany do przedstawienia na forum Rady ze względu na jego nadmierną marginalizację. W prawach dziecka zawiera się także jego podmiotowość w środowisku cyfrowym, ale jednocześnie oznacza to powinności i obowiązki przede wszystkim państwa, ale także innych instytucji w tym organizacji i świata dorosłych. Wskazano, że odczytanie środowiska cyfrowego przez pryzmat praw dziecka traktowanych nie tylko literalnie, ale także jako pewna aksjologia wydawałoby się potrzebne. Odniesiono się do Konwencji o prawach dziecka przyjętej w 1989 r. i ratyfikowanej przez Polskę. Wyjaśniono, że Komitet Praw Dziecka ONZ wydaje tzw. komentarze ogólne, które są pewnymi rekomendacjami zwracającymi uwagę na aspekty sposobu realizacji prawa dziecka w danym obszarze. Ostatnim, który funkcjonuje, jest komentarz ogólny z 2021 r. dotyczący praw dziecka w środowisku cyfrowym. Przytoczony komentarz może stanowić ramę odniesienia się do różnych wyzwań, które istnieją. Konwencja wprowadza kilka pryncypiów, tj. kierowanie się dobrem dziecka w pierwszej kolejności, w każdej polityce publicznej realizowanej przez państwo, a także m.in. zasadę podmiotowości czy prawo do bycia wysłuchanym. Wspomniany komentarz ogólny zwraca uwagę na takie aspekty jak dezinformacja, profilowanie, prawo do prywatności czy też prawo do bycia zapomnianym. Pojawiła się propozycja zaproszenia gości do dyskusji na temat praw dziecka w środowisku cyfrowym, m.in. Rzecznika Praw Dziecka bądź przedstawiciela reprezentującego Rzecznika.

Zaproponowano także przedstawienie zakresu szeroko pojętej higieny cyfrowej dzieci oraz zaproszenie eksperta w tym temacie.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Konrad Ciesiołkiewicz
2. Andrzej Dulka
3. Michał Kanownik
4. Janusz Kosiński
5. Anna Beata Kwiatkowska
6. Dariusz Milka - Wiceprzewodniczący
7. Aleksandra Musielak
8. Józef Orzeł - Przewodniczący
9. Bolesław Piasecki
10. Robert Trętowski
11. Mateusz Tykierko
12. Marcin Zarzecki

Zaproszeni goście:

13. Katarzyna Nosalska, Dyrektor Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych w KPRM
14. Wiesław Paluszyński, ekspert Rady

Sekretariat Rady i pracownicy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:

15. Marzena Sawicka, Dyrektor Departamentu Telekomunikacji w KPRM
16. Monika Pieniek, Zastępca Dyrektora Departamentu Cyberbezpieczeństwa w KPRM
17. Natalia Matyba, Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Cyfrowej w KPRM
18. Krzysztof Głomb, Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji do spraw współpracy z administracją samorządową Rzeczypospolitej Polskiej; Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji do spraw relacji z podmiotami działającymi na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych
19. Małgorzata Kochońska, Naczelnik Wydziału, Departament Cyberbezpieczeństwa w KPRM
20. Katarzyna Nowak, Naczelnik Wydziału, Departament Cyberbezpieczeństwa w KPRM
21. Kaja Kondratiuk, Główny Specjalista, Departament Cyberbezpieczeństwa w KPRM
22. Justyna John, Główny Specjalista, Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych w KPRM
23. Katarzyna Stopińska, KPRM
24. Joanna Laskowska, KPRM